

Erre válaszul az erdélyi polgármesterek szervezkedése már korábban elkezdődött, mert egyre több városvezető tartja tarthatatlannak az önkormányzatok hosszú évek óta történő vergődését. Az utolsó csepp a pohárban tavaly év végén következett be, amikor a kormány a gazdagabb és nagyobb városok költségvetéséből nyúlt le jelentős összegeket. Ez mindenki számára világossá tette, a bukaresti vezetés azokat bünteti, akik jól dolgoznak és fejleszteni akarnak: egy tollvonással elveszi a megtakarított és beruházásra szánt pénzüket.

A központi régióban korábban Brassóban, majd Nagyszébenben szerveztek hasonló találkozókat a székelyföldi polgármesterek részvételével is. Az újabb szintén Temesváron esedékes, ahova meghívják az érintett megyék városainak polgármestereit és a megyék vezetőit is.

Kolozsvárról és Bukarestből másként látszik

Kolozsvár polgármestere, Emil Boc a temesvári okmány aláírását követően olyan beszédet mondott, amelyet bármelyik európai régió vezetője megirigyelhetne: keményen síkra szállt a központosítás leépítése és a régiók fejlesztése mellett. Miközben köztudott, hogy éveken keresztül Románia miniszterelnökévé semmit nem tett a decentralizációért: ugyanazt az agyonközpontosított államapparátust hagyta hátra, amit korábban átvett. Megkérdeztem Antal Árpádtól, mivel magyarázható ez az ellentmondás, a kolozsvári ellenzéki politikus nagy párfordulása.

„A Nemzeti Liberális Párt kevesebbet tett a központosított állam leépítéséért, mint a szociáldemokraták. Emil Boc utólag azonban sokszor elmondta, Bukarestből a világ egyféleképpen látszik, Kolozsvárról másként. Tény, hogy ha bárki Erdélyből kormánytisztviségbe kerül Bukarestben, azzal szembesül, hogy nem egyszerű keresztülvinni elképzeléseit. A minisztériumokban létezik egy stabil második vonal, amelyik nem cserélődik, mindig ott marad, miközben a miniszterek jönnek-mennek. Ez a másodvonal minden ilyen kezdeményezést megakadályoz” – magyarázza a székelyföldi politikus. Miközben Bukarestben a visszatartó erők dominálnak, Antal szerint Konstancától Temesvárig mindenki egyetért a decentralizáció és a szubszidiaritás elveivel, de egyre több önkormányzati vezető a pénzügyi autonómia gondolatát is támogatja. A háromszéki városvezető mégis úgy látja, a mostani erdélyi szövetségek ellenére sem szabad becsapnunk magunkat. Ez nem szeparatizmus, a négy polgármester mindegyike román, aki büszke románságára. Ők az államigazgatási benuktatásra próbálnak ellenszert találni, mert nem megoldás, hogy mindenre Bukarestből kell pa-

Megkerülné Bukarest fennhatóságát Ilie Bolojan nagyvárad, Emil Boc kolozsvári, Nicolae Robu temesvári és Gheorghe Falcă aradi polgármester

piert kérni, amely legtöbbször hónapokat késik.

„Változik a világ, csak türelmesnek kell lenni, mert ez lassú folyamat. Ha valaki azt hiszi, hogy pár hónap alatt Románia megváltozik, az téved. Azok a láthatatlan szervek, amelyek ezt az országot az elmúlt években vezették, és harcolnak azért, hogy a továbbiakban is vezethessék, abban érdekelték, hogy Románia továbbra is központosított, Bukarest-centrikus állam maradjon. Ez nem egyszerű mérkőzés, amelyet könnyen meg lehet nyerni, de biztos vagyok benne, hogy olyan folyamat, amit nem lehet megállítani” – összegzi véleményét Antal Árpád, Sepiszentgyörgy polgármestere.

Toró T. Tibor: valós alternatíva születet

Az Erdélyi Magyar Néppárt eddigi választási kampányaiban Románia régióinak autonómiájáért és az ország szövetségi állammá történő átalakulásáért küzdött. A párt ügyvezető alelnökét, Toró T. Tibort kérdeztem: hogyan értékeli az erdélyi polgármesterek összefogását?

„Mindenképpen figyelemre méltónak és fontosnak tartom, még akkor is, ha az erdélyi magyarság szabadságharcában, idén titásmegőrző és közösségépítő törekvéseiben eddig kis mértékben voltak partnerek. Politikai szempontból e kezdeményezésnek igazi jelentősége abban van, hogy erősíti a román transzszilvanisták politikai közösségének alakulását, amelynek természetes következménye lesz egy vagy több regionális párt megerősödése és a Bukarest-központú, politikai fősodorral szembeni valós alternatíva megjelenése” – fogalmazott a néppárti politikus. Toró szerint a pénzügyi autonómiának természetes – mondhatni kötelező – következménye a közigazgatási autonómia. Ebbe pedig sokkal könnyebben beilleszthetőek az erdélyi magyarság autonómia-törekvései, mint az egységes és homogén román nemzetállami modellbe.

Toró úgy látja, a föderális államstruktúra felé való elmozduláshoz több feltételnek kell egyszerre teljesülnie. Egyrészt meg kell lennie a kritikus tömegnek:

olyan támogatottsággal bíró politikai erőnek, amely ebben látja a megoldást. „Ennek esélyét kétségtelenül növeli az erdélyi nagyvárosok kezdeményezése, főleg akkor, ha erre Bukarest elutasító választ ad, amely valószínűleg csak segíteni fogja a mozgalom erősödését” – hangsúlyozta a politikus.

Nagyhatalmi döntések függvénye

A helyi történéseken túllépve Toró szerint azt is látni kell, hogy e folyamatban a geopolitikai csillagállás is meghatározó. Románia jelenleg kulcsszerepet játszik az Amerikai Egyesült Államok, azaz Nyugat és Oroszország között zajló újabb hidegháborúban. Ilyenkor az értékek – igazságosság, jogbiztonság, emberi, netán közösségi jogok – mindig háttérbe szorulnak a nagyhatalmi érdekekkel szemben. Esély akkor mutatkozik, ha a belső átalakítási igény találkozik valamelyik – lehetőleg a győztes – nagyhatalom érdekeivel. A néppárti politikus szerint a föderalistáknak a belső igényt kell felerősíteni, politikailag artikulál-

ni és közben figyelni a „nagyok” játszmáira.

„Izgalmas és mozgalmas időköt élünk, komoly tektonikai rengések várhatóak a geopolitikában is. Azon kell lenni, hogy a romok ne temessenek maguk alá” – fogalmazott az ellenzéki politikus.

➔ **A néppárti politikus szerint a föderalistáknak a belső igényt kell felerősíteni, politikailag artikulálni és közben figyelni a „nagyok” játszmáira.**

Kérdésemre, mekkora esélyt lát arra, hogy az erdélyi magyarság az Erdély pénzügyi autonómiájáért síkra szálló román politikusi körökkel szövetségre lépjen, Toró úgy fogalmazott: „a néppárt egyértelműen ezt szeretné, és erre figyelmezteti folyamatosan a magyar nemzetpolitika döntéshozóit is. A Bukarest-központú politikai érdekvérvényesítés – amelyet a képviselői monopóliumát kiszajátító, »labanc« szemléletű RMDSZ-vezetés immár negyed évszázada egyedüli üdvözítő útnak jelölt meg a magyar érdekek érvényesítésére – megmutatta korlátait. Bármennyire is próbálja ezt elfedni a kudarcot is sikerként felmutató pártpropaganda”.

Az eddigi Bukarest-centrikus politizálás helyett Toró szerint ideje esélyt adni a regionális érdekvérvényesítés alternatívájának is, amelynek most, az erdélyi nagyvárosok polgármestereinek kezdeményezése jó alkalmat ad. Érdemes lenne ennek szellemében felülvizsgálni a jelenlegi kormánypártokkal kötött paktumot. „Megérett az idő egy új paradigma kidolgozására, és jó lenne ezt az erdélyi magyar politikai szervezeteknek közösen megtenniük, nem egymás ellenében. A néppárt készen áll tudását és politikai kapcsolatait betenni a közösbe” – fogalmazott az EMNP ügyvezető elnöke.

Háromnyelvű tábla Kolozsvár bejáratánál: a kincses város sokkal gyorsabb fejlődést szeretne

FOTÓ: PÁVA ADORJÁN